

TOKO:n perusteet

Lähtökohdat

Motivaatio, suhde ja luottamus

Koirankoulutuksen tärkein lähtökohta on motivaatio. Onnistuneen lopputuloksen aikaansaamiseksi on koiralla oltava riittävä motivaatio yhteistyöntekemiseen ohjaajansa kanssa. Ennen varsinaisen koulutuksen aloittamista on koira opetettava aloitekykyiseksi ja yhteistyöhaluiseksi. Vasta motivoituneen ja yhteistyöhaluisen koiran on mahdollista oppia uusia asioita. Koiran motivaatiotasoon vaikuttavat niin ympäristö, jalostuksellinen perimä kuin opittukäyttäytyminen. Motivaatio on tila, jossa koira toimii jonkin halun tai tarpeen ajamana päämäärän saavuttamiseksi. Päämäärä on palkkio eli makupala, lelu, leikki, kehu tms. Ilman motivaatiota, syytä toimia, koira ei ole aktiivinen eikä oppiminen näin ollen ole mahdollista.

Hyvän motivaation saavuttamiseksi tärkeintä on koiran ja ohjaajan välinen suhde. Suhteen tulee olla tasapainoinen ja positiivinen. Koiran tulee kokea, että se saa ja sen odotetaan olevan yritteliäs ja innokas ja että yhdessä ohjaajan kanssa työskentely on huippukivaa ja parasta ajanvietettä maailmassa. Tavoitteena on, että koira pyrkii oma-aloitteisesti kontaktiin ja toimintaan ohjaajan kanssa. Koiran oma-aloitteisuudesta ei tule koskaan koulutuskentällä rankaista eikä torua, vaan ei-toivotut ehdotukset jätetään huomioimatta ja pyritään suunnittelemaan harjoitus niin, että koiran on mahdollista toimia oikein. Oma-aloitteellisuus ja yritteliäisyys ei kuitenkaan tarkoita hallitsematonta hurjastelua koulutustilanteessa, vaan keskittynyttä koira, joka pyrkii myös itse oivaltamaan harjoituksen tarkoituksen.

Onnistuneen suhteen perusedellytyksenä on koiran ja ohjaajan välillä vallitseva luottamus. Ohjaaja ei koskaan saa vaatia koiralta sellaista, mitä se ei pysty toteuttamaan. Mahdottoman tehtävän vaatiminen nakertaa luottamusta, jonka takaisin ansaitseminen on huomattavasti pidempi prosessi kuin sen menettäminen. Kaikki koirat suhtautuvat omalla tavallaan ohjaajansa epäloogisuuksiin – toiset kestävät paljonkin, toiset hämmentyvät ja menettävät toimintakykynsä jo ensimmäisestä mahdottomasta tehtävästä. Hyvä ohjaaja hillitsee epäonnistumisen hetkellä itsensä ja suunnittelee seuraavan tehtävän huolellisemmin.

Ohjaajan ja koiran mielikuvat

Ennen koulutuksen aloittamista on ohjaajan luotava itselleen mielikuva siitä, mihin hän kokonaisuudessaan tähtää ja toisaalta siitä, mihin jokainen yksittäinen harjoitus tähtää. Kokonaisu mielikuva voi olla joko mölliTOKO tai maajoukkue-edustus. Tärkeintä on, että ohjaajalla on tavoite, johon hän koiransa kanssa pyrkii. Selkeä mielikuva tavoitteesta auttaa harjoitusten suunnittelussa ja halutunlaisen lopputuloksen saavuttamisessa. Kokemattoman ohjaajan on hyvä seurata muiden koirakoiden harjoittelua ja siten saada myös neuvoja kokeneemmilta ohjaajilta.

Ryhdyttyessä varsinaiseen koulutukseen on jokaisen eri liikkeen kohdalla mietittävä, millaiseen lopputulokseen itse haluaa pyrkiä. Miten minä haluan, että minun koirani toimii? Tämä on haasteellista, sillä kukaan ei koskaan täysin oppinut TOKO-kouluttaja. Oma mielikuvaansa onkin täysin sallittua muokata matkanvarrella, mutta tietyt perusperiaatteet on hyvä tehdä itselleen selväksi jo alkuvaiheessa. Koiran voi aivan yhtä hyvin opettaa toimimaan oikein kuin väärin. Se,

että ohjaajalla on mielikuva ihannesuorituksesta, ei tarkoita sitä, että hänen tarvitsisi osata yksin kouluttaa koiransa vastaamaan tätä ihannesuoritusta. Koirankoulutuksessa pätee nimittäin vanha sanonta ”Ei kysyvältä tieltä eksy”. Aina löytyy apua, jos sitä on valmis ottamaan vastaan. Oma mielikuva auttaa tässä paljon, sillä jos osaat kuvailla sen mitä haluat, on toisen helpompi kertoa miten siihen kenties voitaisiin päästä.

Myös koiralle luodaan koulutuksen avulla ja myötä mielikuvia eri liikkeiden suorittamisesta. Jos koiralla on mielikuva siitä, että luoksetulo on innokas ja vauhdikas liike, se tekee sen myös kilpailuissa tämän mielikuvan mukaisesti. Koulutuksessa onkin aina pidettävä mielessä se millaisen mielikuvan kustakin liikkeestä haluaa koiralleen luoda – Onko kyse rauhallisesta ja keskittymistä vaativasta tunnustusnoudosta vai innokkaasta ja pitkäjännitteisyyttä vaativasta seuraamisesta.

Koiran asenne tekemiseen on myös tärkeä ja huomion arvoinen seikka. Harjoituksissa koiralla tulee olla aina hauskaa. Se, että treeniryhmässä nuorella tai kokemattomalla koiralla on hieman liikaa vauhtia tai innokkuutta, ei ole huono asia. Keskittymiskyky ei ole sisäsyntyistä vaan sitä täytyy harjoitella. Uusien asioiden opettaminen tapahtuu aina kotona tai sellaisessa ympäristössä, jossa koiran on mahdollista keskittyä hyvin tehtävään harjoitukseen. Vasta kun koira osaa liikkeen kotona, voidaan sitä ruveta harjoittelemaan myös muiden läsnäollessa. Tärkeintä on, että jokaisessa harjoituksessa, tehtiin se sitten kotona tai kentällä, koiralla on hauskaa ja että sen asenne työntekoon on positiivinen ja yritteliäs. Kokematonta koira ei saa rankaista siitä, että se ei rauhattomassa ympäristössä heti kykene suorittamaan liikkeitä samoin kuin kotona. Kokemuksen ja lukemattomien harjoituskertojen myötä jokainen koira kyllä oppii työskentelemään myös häiriön alaisena.

Methodina positiivinen vahvistaminen

Varsinainen koulutus tapahtuu käyttämällä positiivista vahvistamista eli yksinkertaisesti oikeasta käyttämisestä palkataan, väärä jätetään huomiotta. Positiivinen vahvistaminen perustuu koiran oikea-aikaiseen palkkaukseen. Palkkiona voi olla esimerkiksi namipala, lelu tai leikki. Nuorten ja kokemattomien koirien kanssa lienee parasta aloittaa namipalkkauksella, sillä lelulla tai leikillä palkkaaminen yleensä nostattaa koiran viretilaa. Korkea viretila saattaa koulutuksen alkuvaiheessa hankaloittaa oppimista. Rauhallinen makupalapalkkaus ylläpitää koira oikeassa viretilassa ja oppiminen mahdollistuu. Palkkauksen oikea-aikaisuus on koulutuksen A ja O. Koira pitää palkata sekunnin sisällä oikeasta suorituksesta, jotta se yhdistää palkan siihen tekemiseen mistä sitä halutaan palkata. Palkkatiheys opetusvaiheessa tulee olla suuri. Suosituksena sanotaan noin viiden sekunnin välein. Kun koira on oppinut asian, voidaan siirtyä satunnaispalkkaukseen, jolla ylläpidetään koiran motivaatiota.

Palkan tulee olla koiralle mieluisa. Yleisesti käytettyjä ovat makkaran/nakin palat, lihapullat jne. Koiran normaaliaruoka ei ole suurimmalle osalle riittävän tavoittelemisen arvoista. Parhaat herkut kannattaa säästää koulutustilanteisiin eikä jaella niitä keittiöstä päivittäin ohimennen. Näin harvinaisemmat herkut toimivat hyvänä motivaation lähteenä koulutustilanteessa. Ohjaajan tulisi tuntea koiransa hyvin, jotta hän voi käyttää oikeanlaista palkkaa oikeassa tilanteessa. Esimerkiksi vauhtia vaativissa liikkeissä useat koirat palkkautuvat hyvin lelulla, kun taas tarkkuutta ja keskittymistä vaativissa liikkeissä makupala on parempi vaihtoehto, jos lelu kiihdyttää koira liikaa. Kokemuksen myötä oman koiransa oppii tuntemaan ja tietämään millainen palkkaus sillä kussakin tilanteessa sopii. Palkkaustilanteeseen on hyvä heti alusta lähtien kytkeä jokin sanallinen palkinto esim. hyvä tai hieno. Tätä sanallista palkkaa on mahdollista käyttää sitten kilpailutilanteessa, jossa makupalojen tai lelujen käyttö on kiellettyä.

Palkkauksesta kerrottaessa nousi esiin kysymys viretiloista. Koiran viretilojen hallinta on onnistuneen koulutuksen ja kilpailemisen yksi lähtökohta. Jotta koiran on mahdollista oppia, on sen oltava motivoitunut ja oikeassa viretilassa. Nuori koira, joka säntäilee koulutuskentällä jokasuuntaan on kenties motivoitunut tilanteesta, mutta kaukana siitä viretilasta, jossa oppiminen olisi optimaalista. Toisaalta puolinukuksissa nuokkuva musti ei myöskään ole parhaassa mielentilassa oppimaan uusia asioita. Oppiakseen koiran tulisi siis olla valpas, motivoitunut ja halukas tekemään yhteistyötä. Sen tulisi olla sellaisessa viretilassa, että se on yritteliäs, mutta kykenee keskittymään sillä annettuihin tehtäviin. Tämä on yksi yleisimmistä ongelmista koulutustilanteissa, joissa on useita koiria paikalla. Keskittyneen viretilan saavuttamiseksi ei ole mitään taikasanaa, vaan avaimena on pitkäjänteisyys ja runsas harjoittelu, niin kotona kuin koulutuskentällä.

Koulutus

Katsekontakti

Varsinaisen koulutuksen ensimmäinen ja tärkein opeteltava asia on katsekontakti, johon tästä lähtien viitataan vain sanalla kontakti. Vaikka kontaktin harjoittelu on ensimmäisenä asialistalla, ei se tarkoita sitä, että se tulisi opetella kerralla valmiiksi ja sitten unohtaa. Kontaktitreeni on olennaista niin aloittelijoille kuin konkareillekin. Kontaktiharjoitukset ovat hyviä jokaisen treenikerran alussa. Niiden avulla koira pääsee oikeaan keskittyneeseen viretilaan ja motivaatio saadaan kohdalleen.

Kontakti tarkoittaa siis koiran katsekontaktia ohjaajan silmiin kiinteästi ja tiivistä siirtämättä edes tilapäisesti katsettaan pois ohjaajasta. Tämä tavoite on korkealle asetettu, mutta siihen kannattaa pyrkiä. Kokematonta koira palkataan aluksi pienestäkin vilkaisusta ohjaajan silmiin. Tärkeää on huomioida, että koira palkataan nimenomaan silmiinkatsomisesta eikä esimerkiksi namipalan tujotuksesta. Katsekontaktia voidaan harjoitella koiran ollessa missä asennossa tai tilanteessa tahansa. Ruoanantamisen yhteydessä on yksi erinomainen kontaktin harjoittelutilanne. Ruokaa ei tipu ennen katsekontaktia. Aluksi luonnollisesti riittää pieni vilkaisu. Kun vilkaisu alkaa tulla automaattisesti, voidaan alkaa vaatia sekunnin parin kontaktia. Kontaktiharjoituksissa palkkatiheys on ensiarvoisen tärkeää. Ohjaajan tulee olla nopea ja tarkka reaktioissaan.

Kun katsekontakti esimerkiksi siten, että koira on suoraan ohjaajan edessä, alkaa toimia hyvin, voi ohjaaja sijoittua siten, että on istuvan koiran oikealla puolella eli koira on ohjaajan vasemmalla puolella, mikä on TOKO:n perusasento. Koiran ei siis tarvitse vielä itse osata hakeutua ohjaajan vasemmalle puolelle, vaan ohjaaja itse siirtyy siihen. Tämä harjoitus kuitenkin johdattelee jo koira perusasennon suuntaan ja luo sille mielikuvan mukavasta paikasta ohjaajan vieressä.

Kun kontakti alkaa olla varmaa eli koira oma-aloitteisesti hakee katsekontaktia, voidaan siirtyä harjoittamaan kontaktin kestoa esimerkiksi seuraavan sarjan mukaisesti 1 s., 3 s., 2 s., 1 s., 1 s., 3 s., 2 s., 4 s., 1 s., 5 s., 1 s.. Jokaisen kontaktin jälkeen koira palkataan. Palkkauksia tulee siis yhteenä 11. Tällainen sarja on opettelevalle koiralle jo melko haastava, joten sen jälkeen koiran tulee antaa hetki levätä ennen uutta harjoitusta. Jos koira ei kykene suoriutumaan sarjasta, tulee palata lyhyempiin kontakteihin ja palkata koira helpommista suorituksista.

Koiran ollessa oikeassa paikassa vasemman jalan vieressä koiran lapa noin 10 sentin etäisyydellä jalasta pitäen hyvää katsekontaktia voidaan toimintoon alkaa liittää vihjesana esim. sivu, joka

sanotaan juuri ennen palkkausta. Tämä vihjesana yhdistetään myöhemmin tarkoittamaan myös aktiivista sivulletuloa. Kontaktiharjoituksia olisi hyvä tehdä joko peilin edessä tai toisen ihmisen avustamana, jotta ohjaaja itse voi säilyttää kokoajan oman katseensa eteenpäin kääntymättä koiran puoleen. Ohjaaja voi silmäkulmastaan tarkkailla koiransa asentoa.

Perusasento ja sivulle tulo

TOKO:ssa perusasennoksi kutsutaan tilannetta, jossa koira istuu ohjaajan vasemmalla puolella lapa ohjaajan säären tasolla. Kaikki TOKO-liikkeet alkavat ja päättyvät tähän asentoon, joten sen huolellinen opettaminen on kannattavaa. Kontaktiharjoitusten yhteydessä voi käyttää jo tätä asentoa, jotta koira oppii istumaan ohjaajan sivulla ja katsomaan ohjaajaa.

Perusasentoon tuloon on kaksi tapaa. Koira voi joko kiepsahtaa suoraan edestä ohjaajan vasemmalle puolelle tai kiertää ohjaajan takaa. Kumpikin tapa ovat hyväksytyjä kokeissa. Koira opetetaan tulemaan sivulle johdattamalla sitä kädellä, jossa on namipala.

1) Suoraan sivulle

Koira houkutellaan seuraamaan vasenta kättä, jossa on namipala. Kun koira seuraa kättä, liikutetaan käsi laajassa kaarella vastapäivään siten että käsi saattaa koiran takavasemmalta ohjaajan sivulle. Kun koira on halutussa paikassa, eli sen lapa on ohjaajan säären kohdalla, pyydetään koira istumaan ja palkataan. Jos koira ei vielä osaa istu-käskyä, voidaan namipalakättä nostaa koiran pään yläpuolelle, jolloin koira useimmiten istuu. Sen jälkeen palkataan.

2) Selän takaa

Koira houkutellaan oikeassa kädessä olevalla makupalalla kiertämän ohjaajan taakse, jossa makupala siirretään vasempaan käteen. Vasen käsi tuo koiran ohjaajan vasemmalle puolelle, jossa koira pyydetään istumaan haluttuun paikkaan, kuten edellä olevassa esimerkissä on esitetty.

Kun koiralle on kontaktiharjoitusten aikana opetettu sivullaoloa tarkoittava vihjesana, voidaan se liittää nyt aktiiviseen sivulle tuloon. Kun koira seuraa makupalakättä, sanotaan sille samalla vihjesana. Vähitellen koira oppii yhdistämään jo oppimansa sivullaoloa tarkoittaneen vihjesanan siihen, että sanan kuultuaan se siirtyy sivullaolo-paikkaan.

Tämän liikkeen harjoitteluun kannattaa panostaa ja tehdä se huolella. Liian eteen tai taakse tai kauas jalasta sijoittuva perusasento vähentää lähes poikkeuksetta pisteitä ja toisaalta vaikeuttaa esimerkiksi seuraamisen opettelua.

Seuraaminen

Seuraaminen voidaan määritellä siten, että se on liike, jossa koira pyrkii säilyttämään sivullaolo-paikkansa liikkeessä. Eli koiralle opetetaan, että vihjesana, esim. sivu, tarkoittaa sitä, että sen tulee säilyttää paikkansa ohjaajan vasemman jalan tuntumassa riippumatta siitä ollaanko paikallaan, kävelläänkö, juostaanko, peruutetaanko vai käännytäänkö. Olennaista seuraamisen opettelussa on myös se, että koira on hyvässä viretilassa ja halukas työskentelemään.

Kun koira istuu kontaktia pitäen halukkaasti ohjaajan sivulla, otetaan askel eteenpäin ja palkitaan koira vasemmasta kädestä, kun se tulee mukana. Aluksi riittää, että otetaan yksi askel, johon koira lähtee mukaan. Seuraavaksi pyritään siihen, että koira pitää katsekontaktin myös sen yhden askeleen ajan. Vasta, kun tämän on saavutettu, voidaan ottaa toinen askel. Palkkaus on suositeltavaa tehdä vasemmalla kädellä, ettei koira alkaisi poikittaa ohjaajan edessä makupalan toivossa. Muutoinkin tulisi kiinnittää huomiota siihen, että koira on suorassa seuratessaan. Jo tässä vaiheessa ohjaajan on myös kiinnitettävä huomiota omaan asentoonsa. Ohjaajan tulee kävellä suorana eikä koukistella tai kumarrella koiran puoleen. Jos palkkauksen oikea-aikaisuus tuntuu vaikealta, kannattaa käyttää apuna joko peiliä (kaupanikkunat heijastavat yleensä hyvin =) tai avustajaa.

Paikallamakuu

Paikallamakuu kuulostaa helpolta liikkeeltä, mutta todellisuudessa vaatiin koiralta paljon. Koiran tulee olla rauhallinen ja liikkumatta, mutta toisaalta sen tulisi ilmentää valppautta ja tarkkaavaisuutta. Erityisesti pidemmälle edetessä paikallamakuun haastavuutta lisää se, että ohjaaja on piilossa. Tästä syystä paikallamakuun harjoittelussa on tärkeää edetä hitaasti ja tarkasti koiran elekieltä huomioiden.

Paikallamakuu kannattaa aloittaa kotona rauhallisissa olosuhteissa. Aloitettaessa harjoittelu koira voidaan makupalalla ohjaamalla pyytää maahan ja palkata siitä. Vähitellen kestoja lisätään. Palkka ei tulekaan heti vaan odotetaan, että koira on maannut hetken paikallaan. Vasta, kun koira makaa rauhallisena paikallaan siten, että ohjaaja on edelleen sen vieressä, voidaan aloittaa koirasta etäännyminen. Etäännyttään askel ja palataan palkkaamaan. Tarkoitus on harjoitella kestoja ennen etäisyyttä. Kun koira makaa rauhallisena paikallaan muutaman minuutin ohjaajan ollessa muutaman askeleen päässä, voidaan etäisyyttä pidentää. Jos koira osoittaa hermostuneisuutta (nousee paikaltaan, inisee, vaihtaa asentoa, haukkuu jne.), on palattava harjoittelussa takaisin päin. Huolellisuus tässä asiassa kannattaa, sillä rauhaton koira on opetettava uudelleen alusta asti, mikä vie enemmän aikaa kuin se, että tekee pohjatyön huolellisesti alusta alkaen.

Häiriö osuutta on tarpeen lisätä kokemuksen karttuessa. Erityisesti tällöin on tarkkailtava koiran elekieltä, jotta ohjaaja osaa tarvittaessa helpottaa tehtävää niin, että koira tuntee jälleen olonsa turvallisiksi ja rauhallisiksi.

Seisominen, istuminen ja maahanmeno

Näitä asentovariaatioita testataan TOKO-kaikissa kilpailuluokissa. Asentoihin siirtymisen tulisi olla nopeaa ja tarkkaa. Siksi onkin alusta lähtien tärkeää kiinnittää huomiota nopeuteen. Jos koira palkkaa alusta lähtien hitaasta maahan menosta, se tulee suorittamaan maahanmenon aina hitaasti. Uutta asiaa opeteltaessa on aluksi tietenkin palkittava jokaisesta oikeasta suorituksesta, nopeudesta riippumatta, mutta taidon karttuessa siirrytään palkkaamaan vain nopeista ja tarkoista suorituksista. Alun jälkeen tulee kiinnittää huomiota myös keston eli että koira jää liikkumatta haluttuun asentoon eikä tarjoa esim. muita asentoja. Vasta, kun koira suurella todennäköisyydellä (8/10) suorittaa avustettuna halutun asennon, voidaan siihen liittää käskysana.

1) Maahanmeno

Otetaan namipala käteen ja viedään käsi koiran kuonon alta etujalkojen väliin. Tällöin useimmat koirat kumartuvat ottamaan namia kädestä ja samalla laskeutuvat maahan. Kun tämä avustettuna

toimii, voidaan liikkeeseen lisätä vauhtia viemällä käsi hyvin nopesti maahan. Ikään kuin haastetaan koira kilpailuun siitä kumpi on ensin maassa: käsi vai koira. Käskysana (esim. maahan) sanotaan juuri silloin kun koira painuu maahan. Tulee olla tarkka sen suhteen, että käytettäessä käskysanaa koira todella menee maahan, eikä jää esim. nyhetämään namia kädestä. Kun koira alkaa käskysanalla ja kädenliikkeellä toteuttaa hyvällä todennäköisyydellä liikkeen, voidaan käden liikettä alkaa häivyttää pienentämällä sitä niin, että lopulta se jää kokonaan pois.

2) Istuminen

Otetaan makupala käteen ja käsi nyrkkiin. Viedään nyrkissä oleva käsi koiran kuonon editse pään yläpuolelle ohjaajasta poispäin suuntautuvalla liikkeellä. Koira istuu tavoitellessaan namipalaa nyrkissä olevasta kädestä. Juuri, kun koira istuu, se saa palkan ja kehut. Käskysanan ja kädenliikkeen häivyttämisen kanssa toimitaan samoin kuin maahanmenon opettelussa.

3) Seisominen

Seisominen on asentomuutoksista kenties vaikein siksi, että koira helposti hiipii ennen pysähtymistään. Tämä pääasiallisesti johtuu siitä, ettei koira ole alkuvaiheessa riittävän hyvin ymmärtänyt, että se mitä haetaan, on nopea pysähdys, jonka jälkeen kaikki neljä tassua ovat maassa kunnes toisin pyydetään. Seisomisen opettelu kannattaa aloittaa läheltä auttamalla kädellä. Kun koira kävelee ohjaajaa kohti tai ohjaajan sivulla, ohjaaja pysähtyy ja laskee käden, jossa on makupala, koiran kuonon eteen ja samalla, kun koira pysähtyy, sanoo käskysana (esim. seiso) ja sekä koira että ohjaaja jäävät seisomaan. Vasta, kun koira osaa pysähtyä seisomaan heti, voi ohjaaja ottaa askeleen pois päin koirasta. Etäntymistä on hyvä harjoitella niin, että koira on ohjaajan edessä ja ohjaaja peruuttaa. Kun koira pyydetään seisomaan ja se toteuttaa pyynnön nopeasti ja tarkasti (vielä vaikka avustettuna kädellä), voi ohjaaja pyrkiä peruuttamaan askeleen. Koiran pysyessä hyvin paikallaan ohjaaja palaa heti koiran luo ja palkitsee sen paikalla olemisesta.

Luoksetulo

Toimiva ja varma luoksetulo on koiran ja omistajan arkielämän kannalta niin mukavuus kuin myös turvallisuustekijä. On olennaista, että koira tulee käskystä luo. TOKO:ssa luoksetuloon liittyy myös muita vaatimuksia, jotka lisääntyvät kilpailu-uran edetessä. Alokasluokan luoksetulossa ohjaaja jättää koiran istumaan ja siirtyy itse 15 metrin päähän. Ohjaaja kutsuu koiran luokse yhdellä käskyllä ja koiran tulee tulla vauhdikkaasti ja halukkaasti laukassa ohjaajan sivulle törmäämättä ohjaajaan. Ylemmissä luokissa liikkeeseen lisätään pysähdys ja maahanmeno ennen sivulletuloa.

Luoksetulon opettelu kannattaa aloittaa jo pienen pennun kanssa. Ohjaajan luokse tuleminen pitää olla maailman kivoin juttu, josta saa aina hyvän palkan. Luoksetuloa voidaan harjoitella niin, että avustaja pitää koirasta kiinni ja ohjaaja kävelee poispäin ja houkuttelee koiraa luokseen vaikkapa lelulla tai namilla. Sanottuaan luoksetulukäskyn avustaja päästää koiran irti. Alussa koiran ei vielä tarvitse osata tulla sivulle. Voidaan vain harjoitella vauhdikasta, innokasta ja varmaa luoksetuloa. Vauhtia lisätäkseen ohjaaja voi vaikka heittää palkkio lelun tai namin taakseen niin, että koira saa vauhdilla juosta saalistamaan palkkansa. Vasta sitten, kun koira osaa jo sivulle tulla, aloitetaan sen harjoittelu luoksetuloon yhdistettynä. Aluksi kannattaa toistoja tehdä hieman lyhyemmältä matkalta.

Luoksetulossa koiran on sääntöjen mukaan sallittua tulla myös palveluskoirakokeissa vaadittuun

tyyliin ohjaajan eteen ja siitä eri käskyllä sivulle.

Hypy

TOKO-kokeisiin sisältyy jokaisessa luokassa myös estehyppy. Hypyn korkeus on noin koiran säkäkorkeus. Alokasluokassa hyppy tapahtuu niin, että ohjaaja lähettää koiran esteen yli, pysäyttää sen seisomaan esteen taakse ja siirtyy luvan saatuaan koiran sivulle ja pyytää (luvan saatuaan) koiran perusasentoon.

Hypyn harjoittelu aloitetaan opettamalla koira hakemaan nimi sen eteen laitetusta kiposta tms. alustalta. Koira ei saa varastaa naimia, vaan sen tulee vasta luvan saatuaan (esim. käden heilautus) lähteä hakemaan palkka. Tämä ns. vapaapalkka yhdistetään sitten esteeseen. Esteen tulee olla niin matala, että koira näkee palkan sen yli. Koira lähetetään palkalle siten, että se hyppää esteen yli palkkaa tavoitellessaan. Koira on hyvä ennen ensimmäistä varsinaista harjoitusta tutustuttaa esteeseen ja vaikka kädellä ohjata sen yli muutaman kerran.

Kun koira osaa lähteä palkkakiipolle esteen yli, voidaan toimintoon liittää käskysana (esim. hyppy) joka annetaan aiemmin opetettuun kädenheilautukseen yhdistettynä. Koiran opittua käskysanan voidaan kädenheilautus häivyttää pois. Palkkakiipoa voidaan hyödyntää myös opettaessa liikkeen loppuosa. Kun koira hakee palkkanamin kiposta, odotetaan että se syötyään kääntyy takaisin kohti ohjaajaa. Koiran kääntymistä sille annetaan seiso-käsky. Kun koira jää seisomaan, kannattaa ohjaajan palkata koira esteen yli. Vasta muutamien toistojen jälkeen, kun koira varmuudella jää seisomaan, voi ohjaaja lähteä kiertämään estettä ja siirtymään koiran sivulle. Tämän liikkeen onnistumista helpottaa, jos koiraa on totutettu seisomaan paikallaan niin, että ohjaaja liikkuu sen ympärillä.

Kirjallisuutta:

Salme Mujunen: Tie Tottelevaisuusvalioksi.

Piritta Pärssinen: Tottelevaisuuskoulutuksen perusteet.

Oili Huotari: Useita artikkeleita koirankoulutuksesta osoitteessa <http://www.kolumbus.fi/oili.pete/>

Mika Jalonen: TOKO:n koulutusohje (Pirkanmaan Sennenin kotisivuilla)

Virallista tietoa TOKO-kokeista <http://www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/toko/Etusivu.html>